

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO

tel: 07 373 05 85, 051 687 817

E-pošta: anja.mezan@kgzs-zavodnm.si

splet: www.kmetijskizavod-nm.si

Varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektromrežami

Velike zveri, rjavi medved, volk in evrazijski ris so del našega okolja. Območje pojavljanja medveda in volka je določeno z zakonodajo. Na območju KGZS – Zavod Novo mesto je to območje omejeno na severu z avtocesto Ljubljana – MP Obrežje, na jugu pa z reko Kolpo. Vse tri vrste velikih zveri so aktivne predvsem ponoči, prav zaradi tega je varovanje rejnih živali pomemben preventivni ukrep, s katerim lahko ohranjamo pašništvo na območju njihove prisotnosti. Največ škode naredijo zveri na drobnici, predvsem na drobnici, ki se pase nezavarovano. V letošnjem letu so po podatkih g. Černeta iz Zavoda za gozdove Slovenije (vir: www.24ur.com/novice), do konca avgusta zaznali 111 napadov volka na rejne živali in sicer v 80 primerih na drobnico, v 24 na govedo in 8 na konje in osle. Prav zaradi tega so rejcem travojedih živali na območju pojavljanja velikih zveri v okviru ukrepa KOPOP iz PRP 2014–2020 na voljo tudi podpore in sicer za plačilo dodatnih stroškov zaradi varovanja črede. Operacija se izvaja v treh zahtevah in sicer varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektromrežami, varovanje črede ob prisotnosti pastirja in varovanje črede s pastirskimi psi. Zahteva varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektromrežami se izvaja pod določenimi pogoji in sicer določena je minimalna višina elektromreže, ki naj bo vsaj 160 cm. Le dovolj visoka elektromreža varuje živali in prepreči, da bi jo zver preskočila. Živali je potrebno zjutraj izpustiti iz nočne ograde, zvečer pa jih ponovno zbrati na pašniku in zapreti v ogrado. Električni tok z napetostjo vsaj 5 kV mora biti 24 ur na dan prisoten v elektromreži, tudi ko živali ni v njej. V nasprotnem primeru bi velike zveri izgubile strah pred bolečino in bi vdrle v ogrado. Premična ograda naj ne bo daljša od 500 metrov. Pri daljših ogradah pride do izgubljanja toka in s tem postanejo elektromreže neučinkovite in manj varne za rejne živali. Poskrbeti je potrebno tudi za pravilno ozemljitev, zato vam svetujemo, da v zemljo zabijeteo tri pocinkane cevi dolžine 2 metrov na medsebojni razdalji enega metra. Cevi naj bodo povezane s pocinkano žico. Za ozemljitev pa lahko izberemo tudi 10-12 metrski pocinkan valjanec, ki ga namestimo v zemljo na globino 80 cm in povežemo z aparatom. Obvezen ukrep je tudi redno premeščanje ograd, kajti le tako preprečimo pregaženost travne ruše. Postavitev premičnih elektromrež znotraj pašnika, načrtujemo stran od neposredne bližine zaraščenih površin (rob gozda, grmovje), saj vemo, da velike zveri raje napadajo iz zavetja. Pri postavitvi premične ograde imejmo v mislih, da se čreda lažje premika znotraj ograde, če je le ta bolj okrogle oblike oziroma je postavljena, tako, da ni ostrih kotov. Paziti je potrebno tudi na višino travne ruše pod elektromrežo, le ta naj ne bo višja od 10 cm, širina pokošenega pasu naj bo 1m. Le na ta način lahko preprečimo, da bi visoko rastje povzročalo kratke stike in s tem padec napetosti v elektromreži. Vsekakor pa ne

smemo pozabiti na pravilno napete elektromreže, kajti le te zagotavljajo ustrezno višino in tako varujejo predvsem drobnico oziroma druge tudi rejne živali.

Novo mesto, 27.9.2018

KGZS – Zavod NM
Anja Mežan, specialist za živinorejo